

ת"א 2126-02-18

י"ט טבת תשפ"א, 03/01/2021 החלטה
בקשה 28 בתיק 2126-02-18 קווה
ש' מירב כפיר

נוכח עמדת היועמ"ש יבהיר התובע האם מסכים לעיכוב
הליכים בתיק.
בהעדר הסכמה בין הצדדים הרי שבדיון הקבוע למחר
יישמעו טיעונים בהקשר הבקשה, ככל שיש צורך להוספת
טיעונים לאחר עמדת היועמ"ש.
אסף דעבול, ת"ז 054558028
נוכח הבקשה ובשל הצורך למתן החלטה טרם תחילת
ההוכחות מובהר כי בדיון מחר לא יישמעו עדים.
מחוז ירושלים, סניף 5, ד' אשון לציון, 7570705
טל': 072-2343435 ; פקס : 072-2343410
- נ ג ד -
*** נחתם דיגיטלית ***

הנתבע:

יואב יצחק, ת"ז 054878483

ע"י ב"כ עוה"ד יורם מושקט ו/או אוריין אשכולי
ו/או שירה רייך ו/או מנחם אברהם
מרח' יהודה הלוי 85, תל אביב, 6579614
טל': 03-5662038 ; פקס : 03-5609882

מתייצב להליך:

היועץ המשפטי לממשלה

ע"י ב"כ עו"ד מפרקליטות מחוז מרכז – אזרחי
דרך מנחם בגין 154, תל אביב, בית קרדן
מיקוד 6492107, ת"ד 33260
טל': 073-3736262 ; פקס : 02-6468017

הודעה על התייצבות היועץ המשפטי לממשלה

מכוח סמכותי לפי סעיף 1 לפקודת סדרי הדין (התייצבות היועץ המשפטי לממשלה) [נוסח חדש]
ולאחר שראיתי כי זכות של מדינת ישראל או עניין ציבורי עלולים להיות מושפעים או כרוכים בהליך
שלפני בית המשפט הנכבד, הריני להודיע על התייצבותי להליך זה.

אני מסמך כל פרקליט מפרקליטות המדינה על שלוחותיה להיות נציגי בהליך זה.

אביחי מנדלבלוט
אביחי מנדלבלוט
היועץ המשפטי לממשלה

היום, י"ז טבת תשפ"א, 1 ינואר 2021

בעניין שבין:

הנתבע:

אסף דעבול, ת"ז 054558028

ע"י ב"כ עוה"ד מוטי שחר ו/או עדי רייכברג
מרח' דוד סחרוב 5, ראשון לציון, 7570705
טל': 072-2343435; פקס: 072-2343410

- נ ג ד -

הנתבע:

יואב יצחק, ת"ז 054878483

ע"י ב"כ עוה"ד יורם מושקט ו/או אוריין אשכולי
ו/או שירה רייך ו/או מנחם אברהם
מרח' יהודה הלוי 85, תל אביב, 6579614
טל': 03-5662038; פקס: 03-5609882

מתייצב להליך:

היועץ המשפטי לממשלה

ע"י ב"כ עו"ד מפרקליטות מחוז מרכז – אזרחי
מד"ר מנחם בגין 154, תל אביב, בית קרדן
מיקוד 6492107, ת"ד 33260
טל': 073-3736262; פקס: 02-6468017

בקשה מטעם היועץ המשפטי לממשלה לעיכוב הליכים

במסגרת התייצבותו של היועץ המשפטי לממשלה להליך, מכוח סמכותו על-פי סעיף 1 לפקודת סדרי הדין (התייצבות היועץ המשפטי לממשלה) [נוסח חדש] (להלן: "פקודת סדרי הדין"), מתבקש בית המשפט הנכבד לעשות שימוש בסמכותו לפי תקנה 152(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן: "התקנות"), ולהורות על עיכוב ההליך דנו, בשל עדותם הצפויה של העדים הבאים במסגרת ההליך הנדון ביום 4.1.2021: דוד ביטן; ארז מוסצ'ו; דב צור; דניאל טביבי; וגדעון לוי, אשר מעורבים בהליך הפלילי בתיק חקירה 1803 (להלן: "העדים" ו"תיק 1803"). העיכוב מבוקש, בשלב זה, עד לקבלת החלטות בתיק לאחר השימועים במסגרת בחינת התיק על ידי הפרקליטות. עם קבלת החלטות בתיק, כאמור, יבקש היועץ המשפטי לממשלה לשוב ולעדכן את בית המשפט הנכבד האם קיים צורך בהמשך עיכוב ההליך דנו.

תיק 1803 הוא תיק רחב היקף, הכולל פרשות רבות, שבמרכזן חשדות נגד עשרות חשודים, בין היתר, בגין עבירות של קבלת שוחד בתמורה לסיוע בקידום ענייניהם בפרשה. במסגרת תיק 1803, נחקרו על ידי היחידה הארצית לחקירות הונאה במשטרת ישראל חשודים רבים, ובשלב זה טרם נתקבלה

החלטה על ידי הפרקליטות בדבר הגשת כתבי אישום. יצוין, כי התובע נחקר תחת אזהרה כחשוד בתיק זה.

מפאת חשיבות הדברים, וככל שהבקשה הנוכחית לא תוכרע עד ליום 4.1.2021, מועד בו אמורים להעיד העדים, יתבקש בית המשפט הנכבד להורות בשלב זה על דחית עדותם למועד אחר, עד שתינתן הכרעה בבקשה הנדונה, וזאת מאחר שקיים חשש ממשי כי עדותם תרוקן מתוכן את הבקשה דנא.

ככל שבית המשפט הנכבד יבקש לקבל פירוט נוסף בדבר הנזק שעלול להיגרם להליך הפלילי בתיק 1803 כתוצאה משמיעת העדים בתיק הנוכחי בשלב זה, מבקש היועץ המשפטי לממשלה ליתן לבית המשפט הנכבד פירוט כאמור במעמד צד אחד, וזאת כפי שיפורט להלן בפרק ה'.

ואלה נימוקי הבקשה :

א. פתח דבר

1. התביעה שבכותרת הוגשה על ידי מר אסף דעבול (להלן: "התובע"), נגד העיתונאי מר יואב יצחק (להלן: "הנתבע") בחודש פברואר 2018, במסגרתה, בין היתר, ביקש התובע מבית המשפט הנכבד לצוות על הנתבע לשלם לו פיצוי כולל ללא הוכחת נזק בסך כולל של 840,000 ש"ח. זאת, בגין הפרסומים מושא כתב התביעה, אשר לטענת התובע עולים כדי לשון הרע, בהתאם לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן: "חוק איסור לשון הרע").
2. מדובר בפרסומים העוסקים בפעילות בלתי חוקית בה נוקט התובע (לפי הנטען), בין היתר, במסגרת תפקידו כחבר מועצת עיריית ראשון לציון. התובע טוען, כי מדובר בשקרים בוטים המטילים בו דופי רב על לא עוול בכפו.
3. ביום 16.12.2020, הומצאה לפרקליטות בקשת הנתבע לעיכוב הליכים בתיק, במסגרתה צורפה המדינה כמשיבה פורמלית (להלן: "הבקשה לעיכוב הליכים"). כמו כן, הומצאה לפרקליטות החלטת בית המשפט הנכבד מיום 24.12.2020 וכתבי בי הדין המוזכרים בה, וכן כתבי בי דין נוספים שהוגשו בהליך.
4. במסגרת הבקשה לעיכוב הליכים מבקש הנתבע מבית המשפט הנכבד להורות על עיכוב ההליכים בתיק עד להחלטת הפרקליטות בעניין תיק החקירה בעניינו של התובע, או עד לסיומה של החקירה המשטרית בעניינו ו/או עד להודעת הפרקליטות על כך שאין מניעה מהעדים למסור עדות מלאה.
5. לטענת הנתבע, חלק מהעדויות שבחומר החקירה בתיק 1803 המצויים ברשותו, מלמדים על הקשר ההדוק והזהה שבין הפרסומים מושא התביעה לבין החקירה. משכך, ישנה חשיבות שכל הראיות והעדויות הנמצאות בחקירה המשטרית, לרבות העדות של העדים שהוזמנו להעיד ביום 4.1.2021, יובאו לפני בית המשפט הנכבד. עם זאת, כך נטען על ידי הנתבע, משעדיין מתקיימת חקירה בעניינו של התובע ובעניינם של חלק מהעדים שזומנו להעיד, לא יוכלו הם

- להגיע לעדות, ואף התובע לא יוכל להגיש כראיה את העדויות שנמסרו במשטרה, בשל החשש לשיבוש הליכי חקירה.
6. הנתבע טוען, כי ככל ולא יעוכב ההליך, הגנתו תפגע אנושות. זאת, בשל הפער הקיים בין המידע המוצג במסגרת החקירה המשטרתית לבין המידע אליו נחשף בית המשפט.
7. הבקשה לעיכוב הליכים הועברה ליועץ המשפטי לממשלה, אשר הגיע למסקנה, לאחר התייעצות עם הגורמים המקצועיים, כי בשלב הנוכחי ניהול ההליך הנדון תוך העדת התובע והעדים עשוי לפגוע ולזהם את ניהול ההליך הפלילי בתיק 1803. מאחר שהמדינה אינה צד להליך, היועץ המשפטי לממשלה מצא לנכון להתייצב בהליך מכוח סמכותו לפי סעיף 1 לפקודת סדרי הדין ולבקש לעכב אותו, לפחות, עד לקבלת החלטות בתיק במסגרת בחינתו על ידי הפרקליטות. לאחר קבלת החלטות, כאמור, יבקש היועץ המשפטי לממשלה לשוב ולעדכן את בית המשפט הנכבד האם קיים צורך בהמשך עיכוב ההליך.
8. לאור העובדה כי טרם נתקבלו החלטות בדבר העמדה לדין בתיק 1803, וכי מבוקש כעת לברר את הטענות בהליך האזרחי דנא במקביל להליך הפלילי, ובפרט לחשוף חומרי חקירה מתוך התיק כמבוקש בבקשה לעיכוב הליכים, היועץ המשפטי לממשלה יבקש מבית המשפט הנכבד להורות על עיכוב ההליך האזרחי הנדון, כאמור ברישא של הבקשה.
9. היועץ המשפטי לממשלה יבקש להבהיר, כפי שיפורט בהרחבה בבקשה זו, כי קיים קשר הדוק ובל ינותק בין המסכת העובדתית וחומרי החקירה העומדים ביסוד ההליך הפלילי לבין המחלוקת הקיימת בתיק זה, אשר אמורה להידון במסגרת ההליך האזרחי דנא. משכך, ניהול שני ההליכים במקביל, כמו גם חשיפת חומרי חקירה, מקים חשש ממשי לפגיעה בטוהר ההליך הפלילי ולזיהומו.
10. עוד יבהיר היועץ המשפטי לממשלה, כי בשל אופיו הציבורי קיימת רגישות רבה בהליך הפלילי בתיק 1803, אשר נובעת לא רק מזהות הצדדים והיקף הגורמים המעורבים בו, אלא גם מההשלכה הציבורית של החשדות שיוחסו לחשודים.
11. הנתבע מודה בפה מלא, כי קיימים ברשותו חומרי חקירה מתוך תיק 1803 (אשר אין לדעת מנין הגיעו לידיו), וכי הוא מבקש לעשות בהם שימוש לצורך ניהול הגנתו. כפי שיפורט בבקשה זו בהרחבה, היועץ המשפטי לממשלה מתנגד לחשיפת חומרי החקירה במסגרת ההליך האזרחי הנדון, וזאת מאחר שחשיפתם עלולה, במידה גבוהה של וודאות, לזהם את ההליך הפלילי ולפגוע בו.
12. עוד יובהר, כי הנתבע הוא שבחר לפרסם את הפרסומים מושא כתב התביעה, ועל כן, אין הוא יכול לתלות את יכולתו להתגונן בתביעת לשון הרע זו בקבלת חומרים מתיק החקירה או בחשיפתם. הנתבע אינו יכול לצפות, כי המדינה תייצר עבורו את התשתית לאותם פרסומים, שהייתה אמורה להיות בידו עובר לפרסומם, ולהקים עבורו את הבסיס להגנתו.
13. ההדגשות בבקשה זו אינן במקור – אלא אם יצוין אחרת.

ב. המסגרת הנורמטיבית

14. תקנה 152(א) לתקנות, קובעת את סמכותו של בית המשפט הדין בעניין אזרחי "לעכב" את ההליך:

"(א) בית המשפט רשאי לדחות את הדיון למועד, למקום ובתנאים שייראו לו, אם היה סבור כי למען הצדק מן הראוי לעשות כן; אך אם התחיל בשמיעת ראיות ימשיך בה ברציפות יום יום, עד גמר חקירתם של כל העדים. זולת אם ראה צורך בדחיה מטעמים מיוחדים שיירשמו."

15. בהתאם להלכה הפסוקה, עצם קיומם של הליך פלילי או של חקירה פלילית, אין בהם כדי להצדיק, כשלעצמם, את עיכוב ההליך האזרחי באותו עניין (רע"א 854/97 לופטין נ' מוניקה תכשיטים בע"מ (פורסם בנבו, 30.4.1997); רע"א 210/03 Foundation Sansounimaille נ' פרי (פורסם בנבו, 8.7.2003)).

16. עם זאת, כפי שיראה היועץ המשפטי לממשלה להלן, במקרים המתאימים, כאשר הוצג אינטרס משמעותי שהצדיק זאת, עוכב ההליך האזרחי, על מנת למנוע שיבוש של ההליך הפלילי ופגיעה בו. על פי ההלכה הפסוקה, לבית המשפט קיימת סמכות שבשיקול דעת לעכב או לדחות למועד מאוחר יותר את הדיון בהליך האזרחי במקרים מסוימים. זאת, תוך בחינת כל מקרה לגופו ובהתאם לנסיבותיו (רע"א 346/06 ד"ר באסם חזאן נ' קלאב אין אילת בע"מ (פורסם בנבו, 14.5.2006)).

17. כך למשל, ברע"א 2173/05 היועץ המשפטי לממשלה נ' B.G. Assistance Ltd, בפסקה 5 לפסק דינו של כבוד השופט (כתוארו אז) גרוניס (פורסם בנבו, 13.2.2006) (להלן: "עניין בי. ג.י.") התייזב היועץ המשפטי לממשלה להליך האזרחי ועתר לעיכוב ההליכים האזרחיים מטעמים הקשורים לקיומו של הליך פלילי מקביל, ובין היתר, עמד על הפער בין המידע המוצג לבית המשפט בהליך הפלילי לבין זה המוצג בהליך האזרחי.

בית המשפט העליון קבע, כי היה מקום לעכב את ההליך האזרחי, מחשש לעיוות דין אם לא יעוכב ההליך הפלילי (הגם שבסופו של יום ניתן סעד מעט שונה, אך דומה במהותו). זאת, בין היתר, לאור קיומו של קשר הדוק בין המסכת העובדתית שהתעוררה בהליך הפלילי לבין זו שנדונה במסגרת ההליך האזרחי. וכך נקבע שם:

"אכן, הכלל הוא כי קיומו של הליך פלילי אינו מצדיק, כשלעצמו, עיכוב של הליך אזרחי המתנהל באותו עניין (רע"א 854/97 לופטין נ' מוניקה תכשיטים בע"מ (לא פורסם); רע"א 210/03 Foundation Sansounimaille נ' פרי (לא פורסם)). בדרך כלל המבקש את עיכובו של ההליך האזרחי הינו הנאשם בהליך הפלילי. בעניין דנא שונים הם פני הדברים. מבקש העיכוב אינו הנאשם. נסיבותיו הייחודיות של המקרה דנא הובילו לכלל מסקנה כי

עמדתו של היועץ, לפיה ראוי לעכב את ההליך נשוא דיונו עד למתן פסק דין בהליך הפלילי, נכונה היא. אבהיר עתה את טעמי לכך.

עינינו הרואות, כי מדובר במצב דברים יוצא דופן: עניין לנו בתובענה אזרחית המוגשת על ידי חברה אשר באמצעותה, כך על פי הנטען במסגרת הליך פלילי המתנהל במקביל, פעלו הנאשמים כנגד קורבנות העבירות וביניהם הנתבע. ברי, כי בנסיבות המקרה שלפנינו קיים קשר הדוק בין המסכת העובדתית המתעוררת במסגרת ההליך הפלילי לזו אשר נדונה במסגרת ההליך האזרחי.

18. היועץ המשפטי לממשלה יפנה גם להחלטה מקיפה שהתקבלה ביום 9.10.2017 בת"צ (מרכז) 31297-01-17 זיצמן נ' ידיעות אחרונות (פורסם בנבו, 9.10.2017) (להלן: "עניין זיצמן"). בעניין זיצמן, נדונה בקשת היועץ המשפטי לממשלה לעכב את ההליכים במסגרת בקשה לאישור ניהול תובענה כייצוגית, שעניינה בטענה להטעיית קוראי עיתון "ידיעות אחרונות". זאת, עד לסיום החקירה הפלילית המתנהלת בעניין השיחות שהתקיימו בין ארנון (נוני) מוזס, העורך האחראי בעיתון "ידיעות אחרונות" לבין מר בנימין נתניהו, ראש הממשלה, וקבלת החלטה אם יוגש כתב אישום (פרשה הידועה כ-"פרשה 2000").

כבוד השופט י' קינר נעתר לבקשה לעכב את ההליכים בבקשה לאישור ניהול התובענה כייצוגית, בקבעו, בין היתר, כי אמנם ככלל, קיומו של הליך פלילי אינו מצדיק עיכוב של הליך אזרחי המתנהל באותו עניין, אך תיתכנה נסיבות חריגות שתבאנה לעיכוב ההליכים האזרחיים. ניתן לראות את האינטרס הציבורי כשיקול שיש בו כדי להוות, במקרים המתאימים, את הנסיבות החריגות הנדרשות לעיכוב הליך אזרחי בשל קיום הליך פלילי, לרבות חקירה פלילית. מקום בו ניהול בקשת אישור ניהול התובענה כייצוגית עלול לפגוע בניהול ההליך הפלילי, שעניינו אכיפת הדין, אמורה הבכורה להינתן לניהול ההליך הפלילי.

עוד קבע בית המשפט הנכבד, כי בנסיבות ההליך, כאשר מעמידים את האינטרס הציבורי שבהבטחת ניהול תקין של חקירה פלילית חשובה, רגישה ובעלת השלכות ציבוריות (באופן זהה לענייננו), אל מול האינטרס של ניהול הליך אזרחי ביעילות ובמהירות, וכאשר לא הוצגה כל פגיעה ספציפית שתיגרם עקב העיכוב, יש לעכב את ההליך האזרחי.

בין היתר נקבע, כי:

"37. לחשש בדבר הפגיעה בניהול התקין של החקירה הפלילית יש להוסיף את רגישותה וחשיבותה ואופיה הציבורי, הן נוכח זהות הגורמים המעורבים בה, והן נוכח השלכה הציבורית של הנושאים הנחקרים. משמעות הדבר היא כי יש להוסיף שיקול זה למניין השיקולים התומכים בעיכוב ההליך, שכן דווקא נוכח אותן השלכות ציבוריות, יש להקפיד על הפגת החשש לפגיעה בחקירה אם יימשך ההליך האזרחי במקביל לה".

19. בהחלטה בעניין זיצמן, מיום 1.5.2018 (ההחלטה פורסמה בנבו), האריך בית המשפט את עיכוב ההליכים במסגרת הבקשה לאישור ניהול התובענה כייצוגית פעם נוספת, עד למועד ההחלטה בשאלה אם יוגש כתב אישום נגד החשודים במסגרת פרשה 2000. בית המשפט המחוזי ציין

בהחלטה, כי יתכן שיהיה מקום להאריך את עיכוב ההליכים אף לאחר הגשת כתב אישום (תוך הפנייה לפסק הדין בעניין י.ב.י.ב., אשר יובא להלן).

20. להשלמת התמונה יצוין, כי לאחר הגשת כתב האישום בהליך הפלילי, הוגשה במסגרת עניין זיצמן בקשה נוספת מטעם היועץ המשפטי לממשלה לעיכוב ההליך האזרחי, וזאת עד לאחר סיום שמיעת הראיות בפרשה 2000.

21. היועץ המשפטי לממשלה יפנה גם להחלטת בית המשפט המחוזי מרכז בת"א 4585-02-19 נווה נ' שטייף (פורסם בנבו, 28.5.2019). גם שם, התקבלה בקשה לעיכוב ההליך האזרחי לאחר שנקבע, כי יש לתת עדיפות לאינטרס הציבורי של אי פגיעה בחקירה הפלילית:

"האינטרס הציבורי שיסודו בחשש מפני פגיעה בחקירה פלילית או בהליך הפלילי יכול להוות הצדק לעיכוב ההליכים האזרחיים. דברים דומים נקבעו על ידי עמיתי, השופט י' קינר, בעניין עיכוב הליכים בבקשה לאישור תביעה ייצוגית כנגד ידיעות אחרונות בע"מ, שם הועדף האינטרס הציבורי של אי-פגיעה בחקירה הפלילית [ת"צ (מחוזי מר') 31297-01-17 נציג היועץ המשפטי לממשלה נ' זיצמן (פורסם בנבו, 09.10.2017)]."

22. במקרה אחר, הוחלט לעכב גילוי מסמכים בהליך אזרחי עד שתסתיים עדות מסוימת בהליך הפלילי. זאת, כדי למנוע גילוי של חומר חקירה במסגרת ההליך האזרחי ובטרם ניתנה העדות במשפט הפלילי – ראו רע"א 2822/10 עו"ד דגני נ' וינארוד, דינים עליון (150) 240 בפסקה 4 (2010), שם נפסק:

"מתברר, שהמשיב הינו עד תביעה בהליך הפלילי שהוגש נגד המבקש. גילוי של החומר למשיב לפני שיעיד בהליך הפלילי עשוי, כמובן, להיות בעל השלכות מזויות שונות. על כן, ראוי לעכב את מועד הגילוי עד לאחר מתן העדות....דומה, שאין מנוס מלהשהות את ההליך האזרחי, ולו חלקית, עד שהמשיב יעיד בהליך הפלילי."

23. עיכוב הליכים אזרחיים לנוכח הליכים פליליים, במטרה למנוע את שיבושם, מוכר וידוע על רקע הליכים פליליים גם בגין עבירות חמורות פחות מאלו שבמוקד ההליך הפלילי דן, כמו עבירות שהסמכות לדון בהן נתונה לבית משפט השלום. כך, במ"ת (שלום ת"א) 35835-01-11 שטנגר נ' מדינת ישראל, דינים שלום (35) 1097 (2011) נקבע, כי:

"מימים ימימה נהוג כי בתביעות אזרחיות "מקבילות" כאלה, מתייצב היועץ המשפטי לממשלה, בהתאם לסמכותו על פי הפקודה המיוחדת לכך, בבקשת "הקפאת" אותו הליך אזרחי, והכל מטעמים ברורים ומובנים, של מתן "זכות קדימה" להליך הפלילי וה"בכור" על פני אחיו הצעיר - האזרחי, ולו בכדי למנוע שיבוש ההליך הפלילי."

24. בעת"מ 31557-02-14 גלילות מחזור פסולת בע"מ ואח' נ' עיריית רמת השרון ואח' (פורסם בנבו, 17.6.2014), הגישו שני נאשמים בעבירות שנוגעות להפרת תנאי רישיון, עתירה מנהלית לבית המשפט לעניינים מנהליים בתל-אביב נגד החלטה לבטל את רישיון העסק שבבעלותם, כתוצאה מהפרת תנאי הרישיון. בית המשפט קיבל את עמדת המדינה, אשר הייתה משיבה בעתירה המנהלית, כי יש לעכב את בירור העתירה "עד לקביעת התשתית העובדתית בפרשה. דהיינו, עד מתן הכרעת הדין בערכאה הדיונית". זאת, בעיקר לאחר שהתברר "כי השאלות השנויות במחלוקת בשני התיקים קשורות קשר בל ינותק". בין היתר, הביא בית המשפט לעניינים מנהליים מדברי בית משפט השלום שדן בהליך הפלילי (אשר דחה בקשה לדחיית דיון בהליך הפלילי עקב הגשת העתירה המנהלית), כדלקמן:

"עוד התייחס כב' השופט בקר בהחלטתו גם לסוגיית העדים וליחודו של בית המשפט לעניינים מנהליים אשר ככלל איננו שומע עדים, ולכן מן הראוי שהמסכת העובדתית תידון בפני הערכאה הדיונית:

'מעבר לכך... הרי שפשיטא בעיני, כי מקום בו מוגש הליך פלילי לו הבכורה בבירור הדין. הדבר נובע לא רק מן הטעם שמדובר בדיני נפשות, אלא גם מטעמים משפטיים - ראייתיים, הקשורים בטוהר המשפט הפלילי... בירור שבהכרח יהא גם עובדתי בפני ערכאה אחרת, יש בו פוטנציאל פגיעה לטוהר ההליך הפלילי". אם בעניינים עובדתיים עסקינן, הרי שדומני... שממילא בית משפט לעניינים מנהליים אינו המקום הנכון לברר עניינים עובדתיים, ואדרבא ההפך הוא הנכון. הנאשמים 1-3 'מאיימים' בהצעת 100 עדים לבית המשפט, ואכן מדובר באיום כבד משקל, אולם הצרה היא שהבירור העובדתי הכרוך באותם עדים, יהא מספרם אשר יהא, קשור ומתאים לבית המשפט הפלילי עובדתי, ולא לבית המשפט המנהלי".

בית המשפט לעניינים מנהליים התייחס באותו עניין, בין היתר, לפסק הדין בעניין בי.גי. וקבע, כי "...לא ניתן להתעלם מפס"ד בעניין B.G. הנ"ל הקובע כי במקרים בהם קיים קשר הדוק בין המסכת העובדתית המתעוררת במסגרת ההליך הפלילי לזו אשר נידונה במסגרת ההליך האזרחי, כפי שארע במקרה שלפנינו ובנסיבות מיוחדות, יש מקום לעכב את ההליך האזרחי" (פסקה 21 לפסק הדין).

על החלטה זו הוגשה בקשת רשות ערעור שנדחתה, בעיקר משום שהדין אינו מאפשר להשיג על החלטת ביניים מסוג זה – בר"מ 4717/14 גלילות מחזור פסולת בע"מ ואח' נ' עיריית רמת השרון ואח' (פורסם בנבו, 4.11.2014).

25. בהחלטת בית המשפט המחוזי בת"א (תל אביב) 24201-07-14 י.ב.י.ב. נכסים ואחזקות בע"מ ואח' נ' עזבון המנוח רביקוביץ ואח' (פורסם בנבו, 15.3.2018) (לעיל ולהלן: "עניין י.ב.י.ב.") עוכב ההליך לאחר שעלה, כי לפחות חמישה מבעלי הדין בתובענה האזרחית צפויים להעיד בהליך הפלילי:

14. טיעון בעל משקל רב יותר כבר בשלב זה הוא חשש משיבוש ההליך הפלילי ופגיעה בו בשל קידום ההליך האזרחי. כעולה מטיעוני הצדדים, לכל הפחות חמישה מבעלי הדין בתובענה האזרחית צפויים להעיד בהליך הפלילי. קידום ההליך האזרחי, לרבות על דרך של 'הגשת' ראיות, קל וחומר – חקירות, קודם לשמיעת העדויות בהליך הפלילי יכול להיות בעל השלכות שונות ובכללן על טוהר ההליך הפלילי. השוו: ע"א 8577/16 היועץ המשפטי לממשלה נ' פלוניס – החלטת כב' השופט ג'ובראן מיום 10.1.2017 (מתן סעד זמני בתקופת הערעור כך שהליך אזרחי יעוכב), סע' 13, והחלטת כב' השופט עמית מיום 14.2.2017 ובה המלצתו לעכב את ההליך האזרחי עד לסיום ההליך הפלילי. לסוגייה זו של חשש מפגיעה בהליך הפלילי לא ניתן מענה של ממש בתשובת התובעים. זוהי סוגייה המערבת אינטרס ציבורי משמעותי.

15. בסופו של יום ולאחר מתן הדעת למכלול הנסיבות, אני מוצאת לנכון בשלב זה לעכב את הדיון בתובענה עד לאחר שתסתיים עדותם של בעלי הדין דכאן בהליך הפלילי."

26. במסגרת ע"א 8577/16 היועץ המשפטי לממשלה נ' פלוניס (פורסם בנבו, 10.1.2017) הורה בית המשפט העליון ליתן סעד זמני של עיכוב ההליך האזרחי לתקופת הערעור, לאחר שהוגשה בקשה מטעם היועץ המשפטי לממשלה, ולפיה יש לעכב את ההליך האזרחי באותה פרשה לאור החשש לפגיעה בניהול ההליך הפלילי.

באותו מקרה הוגש כתב אישום בעבירות רצח נגד 8 נאשמים מימשפחת פשע. במסגרת החקירה הפלילית באותה פרשה, גויס עד מדינה, שלצורך הכשרתו כעד מדינה נדרש לתת "הצהרת נקיין", בה הצהיר על מכלול מעשיו הפליליים בעבר. במסגרת אותה "הצהרת נקיין", ציין עד המדינה פרטים ביחס לרצח אחר לא מפוענח – וציין, כי הרוצח היה קרוב משפחתו בעוד הוא היה נוכח בזירת הרצח ושימש נהג. על בסיס "הודעת הנקיין" הזו, הגישה משפחת קורבן הרצח הלא מפוענח תביעת נזיקין נגד עד המדינה ועזבונו של קרוב המשפחה (שבינתיים נרצח בעצמו), בגין מעורבותם ברצח.

היועץ המשפטי לממשלה התייצב להליך והגיש לבית המשפט המחוזי שדן בתביעת הנזיקין, בהתאם לסמכותו לפי סעיף 1 לפקודת סדרי הדין, בקשה לעיכוב ההליך האזרחי מחשש לפגיעה בהליך הפלילי.

בית המשפט המחוזי דחה את בקשת העיכוב וקבע, כי לא הוכח שבמקרה הקונקרטי מתקיים החשש לפיו ניהול ההליך האזרחי יביא לפגיעה בהליך הפלילי.

על החלטה זו, הגיש היועץ המשפטי לממשלה ערעור לבית המשפט העליון ובקשה לעיכוב ביצוע (שלמעשה היא בקשה למתן סעד זמני לתקופת הערעור).

במסגרת ההחלטה בבקשה הזמנית, נעתר בית המשפט העליון לבקשת הסעד הזמני, וקבע:

"בהקשר זה, אני מקבל את עמדת היועץ המשפטי לממשלה לפיה המשך ניהולו של ההליך האזרחי, במקביל לבירור הערעור בפני בית משפט זה, עלול להביא לסיכול הערעור, במובן זה שבתקופה זו עשוי להיגרם נזק בלתי הפיך להליך הפלילי. אל מול פגיעה אפשרית זו יש להעמיד את האינטרס של התובעים להמשיך ולנהל את ההליך האזרחי אף במהלך התקופה שבה תלוי ועומד ערעורו של היועץ המשפטי לממשלה על ההחלטה שלא לעכב את ההליכים בהליך האזרחי. בנסיבות העניין, הגעתי לכלל מסקנה כי מכלול השיקולים מצדיק את העדפת עמדת היועץ המשפטי לממשלה, האמון על ההגנה על האינטרס הציבורי הטמון בניהול הליך פלילי תקין. זאת, על אחת כמה וכמה כשמדובר בהליך פלילי מורכב ורגיש" (פסקה 13 להחלטה).

להשלמת התמונה יצוין, כי בסופו של יום לא נדון הערעור, שכן ההליך הפלילי הסתיים בינתיים בעסקת טיעון ולא היה עוד צורך בעיכוב ההליך האזרחי.

27. באשר לחשיבות מניעת שיבוש מהלכי משפט – ראו גם גבריאל הלוי תורת דיני העונשין כרך ד 305 (2010):

"שיבוש מהלכי המשפט עשוי להתקיים במגוון דרכים, הן במישור סדרי הדין, הן במישור הראייתי והן במישורים אחרים. שיבוש מהלכי המשפט או יצירת עיוות דין משבשים את ההליך המשפטי, פוגעים בסדרי המנהל הציבורי ומביאים לפגיעה באמון הציבור במערכת המשפטית ובהפעלתו של ההליך השיפוטי. הבטחת תקינותו של ההליך השיפוטי מחזקת את אמון הציבור בפעולות הרשות השופטת ורשויות אכיפת החוק".

ג. ההליך הפלילי בתיק 1803 – מן הכלל אל הפרט

28. עיון בכתב התביעה מעלה, כי טענת התובע היא, כי הפרסומים שפרסם הנתבע מושא כתב התביעה, ובטח באשר להיקפם, אינם עולים בקנה אחד עם הוראות חוק איסור לשון הרע, ואינם יכולים לכסות תחת הגנות הדין.

29. לטענת התובע, אופן הפצת לשון הרע, תוכן הדברים וייחוס עבירות רבות הנוגעות לניקיון כפיו של התובע, שהוא איש ציבור המשרת את ציבור העיר ראשון לציון, גרמו לפגיעה חמורה בשמו הטוב ובתדמיתו, כמו גם לפגיעה במשפחתו. על כן, מבקש התובע מבית המשפט להורות לנתבע לשלם לו פיצוי כולל ללא הוכחת נזק בסך כולל של 840,000 ש"ח, וכן על הסרת כלל הפרסומים בעניינו של התובע (מאתר News1), מהרשתות החברתיות בהן פורסמו ומכל אתר אחר שבשליטתו של הנתבע ו/או בכל אתר בו הופיע תוכן הפרסומים).

30. בכתב ההגנה טוען הנתבע, כי התובע ניצל מעמדו לרעה ופעל מתוך ניגוד עניינים בשורה ארוכה של פרויקטים ו/או עם אנשים עסקים שמהם ניסה להוציא כספים במרמה ותחבולה, וכן פעל בניגוד לאיסורים מתוך תאוות בצע וכדי לכפות רצונו על אחרים. לטענת הנתבע, מטרת תביעתו של התובע היא מניעת המשך הפרסומים בעניינו על ידי הנתבע, לרבות פרסום כתבה, שעניינה

פעולות של איוס וסחיטה במרמה של איש עסקים (הכתבה פורסמה באתר News1 ביום 19.2.2018, וצורפה כנספח 1 לכתב ההגנה).

31. עוד טוען הנתבע, כי עומדות לו ההגנות הקבועות בחוק איסור לשון הרע, ובכלל זה, הגנת אמת דיברתי; הגנת אמת הפרסום; הגנת תום הלב והגנת הבעת דעה.

32. במסגרת הבקשה לעיכוב הליכים טוען הנתבע, כי עדויותיהם של העדים שזומנו להעיד רלוונטיות להגנתו. עם זאת, משהפרקליטות שוקלת בימים אלה העמדה לדין של החשודים בתיק 1803, במסגרתו נחקרו העדים הללו, הם לא יוכלו להעיד בהליך זה ואף המבקש לא יוכל להגיש כראיה את הודעותיהם במשטרה. זאת, בשל החשש לשיבוש ההליך הפלילי.

33. הנתבע, כך לפי הבקשה לעיכוב הליכים, הגיש לבית המשפט מעטפה הכוללת עדויות ומסמכי חקירה לצורך הגנתו בתביעה הנדונה, המצביעים על קשר הדוק ואף זהות בין הפרסומים מושא כתב התביעה לבין החקירה הפלילית. בית המשפט סרב לקבל את המסמכים מבלי להציגם גם לתובע.

34. מעיון בבקשה לעיכוב הליכים עולה, כי דב צור, וארז מוסצ'ו ביקשו לבטל את הזמנתם לעדות בהליך הנדון. כך ביקש גם דניאל טביבי, בפנייה שנערכה על ידי בא כוחו לבא כח הנתבע ביום 27.12.2020, אשר צורפה להודעה מטעם הנתבע שהוגשה לבית המשפט.

כך, בא כוחו של דב צור פנה לנתבע במכתב בו הבהיר, כי מרשו נחקר תחת אזהרה במסגרת חקירה שנוהלה על ידי היחידה הארצית לחקירות הונאה במשטרת ישראל, והוא ממתין להחלטת הפרקליטות בעניינו. מרשו צפוי להישאל במהלך עדותו אודות עובדות ונסיבות שעלו במסגרת החקירה הפלילית בעניינו, כך שעדותו עלולה להשפיע על החקירה התלויה ועומדת ולפגוע באופן ממשי בזכויותיו, ואף להעמידו בסיכון מיותר של טענות בדבר שיבוש הליכי חקירה.

בא כוחו של דניאל טביבי פנה לבא כוחו של הנתבע במכתב, בבקשה לפטור את מרשו מהתייצבות לדיון, וזאת משום שמרשו נחקר במשטרה על הנושאים הספציפיים שלגביהם הוא אמור להעיד, וכן ציין כי התבקש שלא למסור שום מידע בכל הנוגע לחקירתו על מנת שלא לפגוע בחקירה הפלילית המתנהלת.

בא כוחו של פנה במכתב לתובע, לפיו מרשו נחקר כחשוד בעבירות שונות בנושאים שנמצאים במחלוקת בתביעה שבנדון, טרם הוגש כתב אישום ויכול ויבוצעו השלמות חקירה. משכך, מרשו ביקש לשמור על זכותו להימנע מהפללה עצמית ועל כן לא יוכל למסור עדות בהליך הנדון. מעבר לכך, הוא ציין, כי מרשו לא יכול למסור עדות בשל מגבלות הדין המונעות ממנו למסור עדות בשלב זה.

ארז מוסצ'ו הגיש בקשה לבית המשפט במסגרתה כתב, כי הוא נחקר במשטרה על הנושאים הספציפיים שלגביהם הוא אמור להעיד במסגרת ההליך הנדון, ובסיום החקירה הבהירו לו

החוקרים כי אסור לו לשוחח על הנושאים שעליהם הוא נחקר עם אף אדם, שכן הדבר יהיה בבחינת שיבוש הליכים.

לגבי דוד ביטן, נטען בבקשה לעיכוב הליכים, כי הפרקליטות הודיעה לו על החלטתה להגיש נגדו כתב אישום בכפוף לשימוע, ומשכך אף הוא, מטבע הדברים, יהיה מנוע מלהציג את גרסתו בעדותו בבית המשפט שמא יסתכן בהפלה עצמית.

35. עוד עולה מהבקשה לעיכוב הליכים, כי ביום 23.5.2019 נחקר התובע בבית המשפט במסגרת ההליך הנדון, ובית המשפט קבע, כי פרוטוקול הדיון יהא חסוי, מכיוון שנמסרו במסגרתו פרטים ביחס לחקירה הפלילית, אשר התובע הוזהר שלא למסור כל פרטים לגביה.

36. כאמור, תיק 1803 הוא תיק רחב היקף, הכולל פרשות רבות, שבמרכזן חשדות נגד עשרות חשודים, בין היתר, בגין עבירות של קבלת שוחד בתמורה לסיוע בקידום ענייניהם בפרשה. כפי שצוין לעיל, בשלב זה, טרם התקבלו החלטות בתיק זה, והדבר נמצא בבחינה אצל הגורמים הרלוונטיים בפרקליטות.

37. מעיון בכתבי בי הדין אשר הוגשו בהליך הנוכחי ואוזכרו לעיל: כתב התביעה; כתב ההגנה; הבקשה לעיכוב הליכים (התשובה והתגובה לה), עולה, כי חלק מהותי וניכר מהמחלוקות בתיק זה ומהתשתית העובדתית שתעמוד בבסיס הדיון בתיק, מבוסס על עדויות של עדים שנחקרו כחשודים במסגרת החקירה הפלילית בתיק 1803, ואשר בעניינם כאמור טרם התקבלה החלטה על ידי הפרקליטות. דהיינו, קיים קשר הדוק ובל ינותק בין המחלוקות מושא כתב התביעה לבין חלקים מן ההליך הפלילי בתיק 1803.

38. כעולה מכתב ההגנה ומהבקשה לעיכוב הליכים, בכוונת הנתבע לעשות שימוש בחומרי חקירה, אשר נמצאים ברשותו, על מנת להוכיח את טענות ההגנה שלו (ובכלל זה הגנת אמת דיברתי).

39. מכאן, שטענות ההגנה להן טוען הנתבע מחייבות, בהכרח, כניסה לשאלת אמינות גרסת התובע ואמינות כלל העדים אשר צפויים להעיד בהליך זה ביום 4.1.2020. עדים אלה מעורבים כאמור גם בהליך הפלילי. ראוי הוא, כי מהימנותם של נאשמים ועדים בהליך הפלילי, כמו גם גרסתם, יבחנו לראשונה במסגרת ההליך הפלילי, במסגרתו יחשף בית המשפט לכלל הראיות והעדויות הנדרשות ויקבע קביעות עובדתיות לצורך הכרעה, ולא במסגרתו של ההליך האזרחי, אשר מתוחם לעילות התביעה, וכאשר בית המשפט הן בהליך נחשף אך לחומרים החלקיים שיונחו בפניו לטעם הצדדים.

40. מטבע הדברים, ראוי שעדותו של התובע ועדותם של כלל העדים הרלוונטיים להליכים הפליליים ישמעו לראשונה בהליך הפלילי, ולא במסגרת עדות בהליך אזרחי דן.

41. בירור המחלוקות בתיק זה ובירור הטענות העומדות בבסיס התביעה וההגנה, יחייב את בית המשפט הנכבד לדון בסוגיות שהן חלק מההליך הפלילי בתיק 1803, תוך העדת העדים המעורבים בתיק, בטרם התקבלו החלטות בתיק על ידי הפרקליטות, וכן לקבוע קביעות עובדתיות על סמך עדותם של עדים וחומרי חקירה מתוך התיק.

42. הדבר עלול להוביל, ובהסתברות גבוהה אכן יוביל, לכך שהתובע והעדים ידרשו להתייחס לסוגיות מההליך הפלילי עוד בטרם ידרשו לנושאים אלה בעדותם בהליך הפלילי (ככל שיתקיים בעתיד). דבר זה עלול, בסבירות גבוהה, להביא לשיבוש וזיהום ההליך הפלילי. קיים אפוא חשש ממשי, כי לא ניתן יהיה לברר את ההליך האזרחי הנדון מבלי לפגוע בהליך הפלילי.

43. חשש זה מצדיק, לעמדת היועץ המשפטי לממשלה, את עיכוב בירור ההליך האזרחי בשלב הנוכחי.

44. ניהולו התקין של ההליך הפלילי, מחייב, מטבע הדברים, כי גרסת העדים תשמע לראשונה במסגרת ההליך הפלילי בטרם יעידו אותם עדים לפני בית משפט נכבד זה בהליך האזרחי. כמו כן, ניהולו התקין של ההליך הפלילי, מחייב, כי חומרי החקירה לא יגולו בשלב זה (על כך יפרט היועץ המשפטי לממשלה בהרחבה בהמשך).

45. כאשר יש חשש ממשי לשיבוש ההליך הפלילי, יש לנטות לכיוון עיכוב ההליך האזרחי, על מנת שניתן יהיה לנהל את ההליך הפלילי בסביבה "סטריילית" ככל שניתן. זה המקרה בענייננו – כמפורט בבקשה דנן.

46. נדמה שאין מחלוקת על כך שהבכורה מבין ההליכים, האזרחי והפלילי, הכרוכים זה בזה בקשר בל ינתק, נתונה להליך הפלילי. מתן עדיפות להליך הפלילי מוצדק הן בשל התכליות הרחבות העומדות בבסיס ההליך הפלילי (ביחס לתכליות המצומצמות של ההליך האזרחי) והן בשל עוצמת הסנקציות הצפויות לנאשם במידה שיורשע בפלילים. בכורה זו ראוי שתקבל משקל רב בקבלת החלטה בדבר עיכוב הליכים.

47. בנוסף, ניהולם של שני ההליכים במקביל, עשוי לגרום למצב בו תינתנה החלטות **סותרות** על ידי שני בתי משפט הדנים בהליכים השונים, והנוגעים לאותה פרשה.

48. לנימוקים שלעיל, יוסיף היועץ המשפטי לממשלה, כי לנוכח רגישותו, חשיבותו ואופיו הציבורי של ההליך הפלילי, גובר האינטרס הציבורי, ויש לנהוג בזהירות יתרה על מנת למנוע כל חשש משיבושו. כל אלה מהווים משקל נגד משמעותי לרצון הלגיטימי לקידום התביעה דנן, שעניינה תביעה לסעד כספי. לנוכח דברים אלה, עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה היא, כי לעת הזו יש לעכב את בירור התובענה עד לאחר קבלת החלטות בתיק על ידי הפרקליטות. עם קבלת ההחלטות, כאמור, יבקש היועץ המשפטי לממשלה לשוב ולעדכן את בית המשפט הנכבד אם קיים צורך בהמשך עיכוב ההליך.

49. היועץ המשפטי לממשלה עמד לעיל על השיקולים והנסיבות המצדיקים את עיכוב בירור התביעה. לעמדתו, די באמור לעיל, כדי להצדיק קבלת בקשה זו.

50. לצד האמור, סבור היועץ המשפטי לממשלה, כי גם בחינת השלכות העיכוב על התובע אין בה כדי לשנות את התוצאה המצדיקה עיכוב ההליכים כמבוקש. לעמדת היועץ המשפטי לממשלה, לא צפוי להיגרם נזק משמעותי או בלתי הפיך לתובע כתוצאה מעיכוב ההליך, שהרי עסקינן

בתביעה אשר הסעד המבוקש בה הוא סעד כספי לפיצוי בגין העוולות אשר בוצעו לטענת התובע על ידי הנתבע.

51. ודוק: בתקנה 152 לתקנות נקבע, כי רק אם החל בית המשפט לשמוע ראיות בהליך האזרחי, כי אז נדרשים טעמים מיוחדים שיירשמו, על מנת להפסיק את שמיעתו ולעכבו. משמעות הדבר היא, כי כל עוד לא החלה שמיעת הראיות בהליך האזרחי, הרי, שהנטל הנדרש לשם עיכוב ההליך האזרחי קל הרבה יותר. לעמדת היועץ המשפטי לממשלה, הטעמים המפורטים בבקשה זו לעיכוב התביעה, מהווים, כשלעצמם, טעמים מיוחדים, אשר די היה בהם כדי לעכב את הדיון בה, גם לו הוחל בשמיעת ראיות. מקל וחומר שדי בהם לעיכוב בירור התביעה הנוכחית בשלב בו היא מצויה כעת.

ד. שימוש בחומרי חקירה במסגרת ההליך הנדון

52. כאמור לעיל, כפי שעולה מכתב ההגנה והבקשה לעיכוב הליכים, נראה כי בכוונת הנתבע לעשות שימוש בחומרי חקירה, אשר נמצאים ברשותו, על מנת להוכיח את טענות ההגנה שלו (ככל הנראה הנתבע אף העביר חומרי חקירה לעיני בית המשפט, אשר קבע, כי אין לעשות בהם שימוש בהליך ככל שהם אינם מועברים לתובע). לעמדת היועץ המשפטי לממשלה, כפי שתובהר להלן, אין לאפשר לנתבע לחשוף את חומרי החקירה האמורים במסגרת ההליך האזרחי הנדון ולעשות בהם שימוש כחומר ראיות.

53. כידוע, זכותו של אזרח לעיין במסמכים המוחזקים בידי הרשויות מעוגנת כיום בחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: "חוק חופש המידע"). זכות העיון אינה זכות מוחלטת, ויתכן שהיא תיסוג מפני אינטרסים ושיקולים אחרים. זכות זו מסויגת בסעיף 14(א)(8) לחוק חופש המידע, המונה גופים שונים, שעליהם החוק לא חל. בין גופים אלה נכללים גם הגופים המוסמכים לערוך חקירה כדין. מכאן, שלנתבע לא הייתה כל זכות על פי חוק זה לקבל את חומר החקירה האמור, שכן מדובר במידע שנאסף לצורך חקירה, ומשכך אין זה ברור הכיצד חומר זה הגיע לידי.

54. הכללים למסירת חומר חקירה שנאסף על ידי הרשות החוקרת נקבעו, באופן ספציפי, בסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ):

"הוגש כתב אישום בפשע או בעוון, רשאים הנאשם וסניגורו, וכן אדם שהסניגור הסמיכו לכך, או, בהסכמת התובע, אדם שהנאשם הסמיכו לכך, לעיין בכל זמן סביר בחומר החקירה וכן ברשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת, והנוגע לאישום שבידי התובע ולהעתיקו; בסעיף זה, "רשימת כל החומר" – לרבות ציון קיומו של חומר שנאסף או שנרשם בתיק שאינו חומר חקירה ושל חומר שנאסף או שנרשם בתיק שהוא חסוי על פי כל דין, וכן פירוט של סוג החומר כאמור, נושאו והמועד שבו נאסף או נרשם, ובלבד שאין בפירוט האמור לגבי חומר חסוי כדי לפגוע בחיסיון לפי כל דין; היו בחומר כמה מסמכים מאותו סוג העוסקים באותו

עניין, ניתן לפרטם יחד כקבוצה, תוך ציון מספר המסמכים הנכללים בקבוצה".

55. המחוקק העניק לנאשם שהוגש נגדו כתב אישום, זכות לקבל את חומר החקירה בעניינו. קרי – רק לאחר הגשת כתב אישום, נכנס לפעולה סעיף 74 לחסד"פ, הקובע כי לנאשם ולסנגורו זכות לקבל את חומרי החקירה לאחר הגשת כתב אישום. חשוב להדגיש, כי זכות זו חלה רק לגבי הנאשם וסנגורו. המחוקק לא העניק זכות לצדדים שלישיים, ואף לא לצדדים שלישיים הנוגעים לעניין, כגון נפגעי עבירה, לקבל את חומר החקירה, למעט קבלת עותק מכתב האישום. זאת, בכפוף למגבלות המנויות בסעיף 9 לחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001 (ראו לעניין זה בג"ץ 5676/19 וורקה טקה נ' המחלקה לחקירת שוטרים בפרקליטות המדינה [פורסם בנבו, 29.10.2019]).

56. עם זאת, בעקבות מספר פסקי דין של בית המשפט העליון, ולאחר שהעניין נדון על ידי רשויות המדינה, הוחלט להכיר במקרים מסוימים בהם ניתן לעיין בחומרי חקירה, שמסירתם אינה אסורה על פי דין, אף בהעדר זכות שבדין. זאת, בין היתר, בכפוף לקיומו של אינטרס לגיטימי לעיון בחומר, למטרת העיון ולעיתוי הגשת הבקשה ביחס לשלב בו מצוי ההליך הפלילי.

57. השיקולים הרלוונטיים שעל הרשות המחזיקה בחומר לשקול לשם הכרעה שלה בבקשה לעיון בחומר חקירה עוגנו בהנחייה 14.8 להנחיות פרקליט המדינה, שעניינה "בקשה מצד גורמים שונים לעיין במידע המצוי בתיק חקירה" (להלן: "הנחיית פרקליט המדינה").

58. עיון בחומרים מתיק חקירה יתאפשר במקרים המתאימים, על פי שיקול דעת הגורם המחזיק בחומרים, כאשר תנאי הכרחי למימוש זכות העיון הוא הוכחת קיומו של אינטרס לגיטימי לעיון. אינטרס זה נבחן על ידי הרשות, בין היתר, על פי זיקתו של מבקש המידע, והמטרה לשמה מתבקש העיון.

59. יש לזכור, כי התכלית לשמה נאסף חומר חקירה היא לצורך חקירת עבירות ובהמשך לכך ניהול ההליך הפלילי מקום שבו נמצאו ראיות מספיקות וקיים אינטרס ציבורי להעמדה לדין. לפיכך, אם מסירת חומרי החקירה עלולה לשבש הליכי משפט ולפגוע בתפקודן התקין של רשויות אכיפת החוק, בשיתוף הפעולה של הציבור עם רשויות אכיפת החוק ובאמון הציבור, יש למנוע את מסירתם.

60. זאת ועוד, מטבע הדברים, הליך החקירה הוא הליך פולשני ומורכב וחומר חקירה שנאסף עשוי להכיל מידע שעלול לפגוע בפרטיותם של גורמים המעורבים בחקירה ושל עדים שנתבקשו למסור עדות בקשר לאירוע העומד ביסודה.

61. הנחיית פרקליט המדינה מבקשת להגן על אינטרסים ציבוריים כלליים, ובין היתר, להבטיח, כי לא יעשה שימוש לרעה בהליכי חקירה ובמידע שהתקבל והתגבש במסגרת ההליך הפלילי. אשר על כן, גם במקרים בהם ניתן לאפשר עיון וקבלת חומרים מתיקי חקירה פליליים, הדבר צריך להיעשות באופן מידתי, בתנאים שימזערו את הפגיעה באינטרסים הציבוריים עליהם יש להגן ובעיתוי המתאים מבחינתו של ההליך הפלילי.

62. כך, יש להביא בחשבון, בין היתר, את זכות המבקש לעיון, את זהות המבקש, סוג המידע המבוקש, מידת ההכבדה הכרוכה בהיענות לבקשה, אינטרסים ציבוריים אחרים, האם המידע מותר למסירה על פי דין וכו'. הכל כמפורט בהנחיית פרקליט המדינה.

63. סעיף 7 להנחייה זו עוסק בעיתוי הבקשה לעיון, וקובע כי, בראש ובראשונה, יש להימנע ממסירת מידע כאשר קיים חשש לפגיעה בתכלית שלשמה הוא נאסף – קרי, חשש לפגיעה בחקירה או בהליך הפלילי הנובע ממנה. משכך, ככלל, כל עוד לא הסתיימה החקירה, לא יימסר מידע מתיק החקירה.

64. אמנם, בענייננו, לא הגיש הנתבע לרשויות המדינה בקשה מכוח הנחיית פרקליט המדינה, עם זאת, מודה הנתבע בפה מלא, כי קיימים ברשותו חומרי חקירה, והוא מבקש לעשות בהם שימוש לצורך ביסוס הגנתו. לפיכך, על בסיס עקרונות הנחיית פרקליט המדינה, כפי שפורטו לעיל, יבהיר היועץ המשפטי לממשלה, כי הוא מתנגד לחשיפת חומרי החקירה במסגרת ההליך האזרחי הנדון ולשימוש בהם כחומר ראיות.

65. כאמור לעיל, הנתבע מבקש לעשות שימוש בחומרי החקירה שברשותו על מנת להוכיח את טענות ההגנה שלו ביחס לפרסומים מושא התביעה, ובכלל זאת להוכחת טענת "אמת דיברתי".

66. שימוש בחומרי החקירה שברשות הנתבע בהליך הנדון עלול להביא לשיבוש הליכי המשפט ולפגיעה בנקיון ההליך הפלילי במידה רבה של וודאות. איסוף החומרים נועד לצורך ניהול המשפט הפלילי. ככל שניהול החקירה או המשפט הפלילי יפגעו, תיפגע התכלית שלשמה נאספו החומרים.

67. גם העיתוי של חשיפת חומרי החקירה מעלה חשש משמעותי לפגיעה בהליך הפלילי. כאמור לעיל, טרם נתקבלו החלטות בתיק 1803 על ידי הפרקליטות. משכך, חשיפת חומרי החקירה בשלב זה, בוודאי לפני שאלה נמסרו לחשודים שעשויים להיות נאשמים בתיק, עלול, ברמת וודאות גבוהה, לשבש את ההליך הפלילי.

68. לנתבע אין כל זיקה למידע, הוא אינו קשור להליך הפלילי, והמטרה לשמה הוא מבקש לעשות שימוש במידע היא אך לצורך ניהול הגנתו בפני תביעה אזרחית. מכאן, שיש לאזן את האינטרס של הנתבע מול האינטרסים האחרים שהמדינה מחויבת בהגנתם, כאשר בראש ובראשונה יש הכרח לשמור על תקינות ההליך הפלילי ולמנוע כל פעולה שעלולה להקים אף פוטנציאל לשיבוש, כאמור.

69. זאת ועוד, הנתבע הוא שבחר לפרסם את דבריו מושא התביעה, ועל כן אין הוא יכול לתלות את יכולתו להתגונן בתביעה נגד הפרסומים בחשיפת חומרים מתיק החקירה. הנתבע אינו יכול לצפות, כי המדינה תיצר עבורו את התשתית לאותם פרסומים שהיתה אמורה להיות בידו עובר לפרסומם, ולהקים עבורו את הבסיס להגנתו. משמע, את "החקירה והדרישה" שהיה עליו לבצע לפני הפרסומים, הוא מבקש לבצע רק עתה, עם הגשת תביעת לשון הרע נגדו, באמצעות שימוש בחומרים שנאספו על ידי הרשות החוקרת. זוהי התנהלות פסולה שאין לאפשרה והיא מפרה

את האיזונים שעליהם מושתתת הנחיית פרקליט המדינה ואת ההגנה הנדרשת לחומרים אלה שנאספו על ידי הרשות החוקרת.

70. לאור האמור, היועץ המשפטי לממשלה מתנגד לשימוש בחומרי החקירה המצויים ברשותו של הנתבע במסגרת ההליך האזרחי הנדון, שכן שימוש בהם עלול לזהם את ההליך הפלילי. ניהולו התקין של ההליך הפלילי מחייב כי חומרי החקירה לא יגולו בשלב זה.

71. בשולי הדברים יצוין, כי מאחר שמדובר בחומרי חקירה שנאספו לצורך ההליך הפלילי ומוחזקים בידי הרשות החוקרת או התובעת, הנחיית פרקליט המדינה קובעת, כי על הבקשות לעיון להיות מופנות אל הרשות המחזיקה בחומר "והיא קובעת את המסגרת המשפטית **להעברת מידע**" (סעיף 4 להנחייה זו). שיקול הדעת אם למסור את חומרי החקירה נתון אפוא לרשות המחזיקה בחומרי החקירה והיא זו שנדרשת לבחון את הבקשות ולאזן את האינטרסים השונים שבבסיסן. מדובר בהחלטה מנהלית שמקבלת הרשות.

72. במקרה הנדון, נראה כי חומרי חקירה נמצאים כבר ברשות הנתבע למרות שלא נעשתה מצידו כל פנייה לרשות לקבלתם, כפי שקובעת ההנחייה.

ה. דיון במעמד צד אחד

73. כפי ששנה היועץ המשפטי לממשלה לעיל, בהתאם להוראת סעיף 74 לחסד"פ, המידע והחומרים המצויים בידי הרשות החוקרת אינם ניתנים לגילוי, לעיון או לחשיפה למי מהצדדים להליך זה. כמו כן, בהתאם לעקרונות הנחיית פרקליט המדינה, היועץ המשפטי לממשלה מתנגד בשלב זה לחשוף את חומרי החקירה בתיק 1803 במסגרת הליך זה, שכן קיים חשש ממשי כי חשיפה כאמור תביא לפגיעה בהליך הפלילי.

74. משכך, מטבע הדברים, חשיפת מידע נוסף, מעבר למידע הניתן במסגרת בקשה זו, עלולה לגרום לזיהום ההליך הפלילי, תוך פגיעה באינטרס הציבורי ובאינטרס של החשודים, הנחקרים והעדים המעורבים בחקירה.

75. משכך, ככל שבית המשפט הנכבד יבקש לקבל נימוקים נוספים בדבר הנזק שעלול להיגרם להליך הפלילי בתיק 1803, יבקש היועץ המשפטי לממשלה ליתן נימוקים אלה לבית המשפט הנכבד במעמד צד אחד.

ו. סיכום

76. באיזון הנדרש בין האינטרס הציבורי בשמירה על תקינות ההליך הפלילי ומניעת זיהומו לבין הזכות לביטחון המשפטי הנדון בעיתוי הנוכחי, האינטרס הציבורי גובר. בפרט נכונים הדברים כאשר מדובר בתביעה לסעד כספי וכאשר העיכוב לא עלול לגרום לנזק משמעותי או בלתי הפיך לתובע.

77. לאור המפורט בבקשה זו ונימוקיה, יבקש היועץ המשפטי לממשלה, כי בית המשפט הנכבד יעשה שימוש בסמכותו ויורה על עיכוב הדיון בתביעה עד לאחר קבלת החלטות בתיק בתום השימועים שיערכו במסגרת בחינת התיק על ידי הפרקליטות. עם קבלת ההחלטות בתיק, כאמור, יבקש היועץ המשפטי לממשלה לשוב ולעדכן את בית המשפט הנכבד האם קיים צורך בהמשך עיכוב ההליך דן.

78. כמו כן, יתנגד היועץ המשפטי לממשלה לכך שיעשה בהליך זה כל שימוש בחומרי חקירה מתיק 1803, אשר לטענת הנתבע נמצאים ברשותו, ואף זאת מחשש לזיהומו ושיבושו של ההליך הפלילי.

הדר מורג, עו"ד

בפרקליטות מחוז מרכז – אזרחי

י"ז בטבת תשפ"א; 01 בינואר 2021
פמ"מ 53/00003059/20 ; 000010/2021

